

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nve.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nve.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcijske lista „Edinost“.

Matenila tiskarna konsorcijske lista „Edinost“ v Trstu.

Dante Alighieri.

Omenivši oboja za hip najzameriteja dogodba v javnem življenju Trsta in Istre — volitev v mestni svet oziroma deželni zbor tržaški ter pogajanj z italijansko stranko v Istri za dosego kaknega modus vivendi — piše »Agrarier Tagblatt«:

Ko mirno pričakujemo nadaljnega razvoja teh dveh epizod, moramo obrniti svojo pozornost do neke irredentistiške manifestacije, v kateri so se zopet enkrat z drastično jasnostjo pokazali nameni Italijanov v našem Primorju. Ne gre tu za kaj novega, ampak za nekaj, kar vnovič potrja, kako pravi so nazori, ki smo jih izrazili že mnogokrat. Opetovano smo že opozarjali na delovanje društva »Dante Alighieri«, ki ni nevarno le Hrvatim in Slovincem v našem Primorju, ampak tudi monarhiji. Že prej smo poznali namene tega društva, sedaj pa lahko pokažemo na nepobitne dokaze glede namenov istega. Ti dokazi prihajajo iz kompetentnih ust, namreč iz ust predsednika društva, Paskvala Villarija. Villari je senator in poznan zgodovinar ter morda najizrazitejša osebnost sedanje Italije.

Villari je označeval smoter društva »Dante Alighieri« na nekem zborovanju, ki je je priredilo to društvo v Mesini. Dotični govor je priobčila veleugledna revija »La Nuova Antologia« na uvodnem mestu. Glavni urednik tej reviji je Maggiorino Ferraris, jako vpliven člen italijanskega parlamenta, ki — kar je posebno pomembno — ne pripada nobeni radikalni stranki.

Po katerem smotru stremi društvo »Dante Alighieri«? To društvo hoče — kakor je rekel predsednik sam — ohraniti čustvo Italijanov živo in je širiti povsodi, kjer je Italijanov, in sicer potem italijanskega jezika, ki ves italijanski narod spaja v jedno jedino jednoto in izraža tudi italijansko idejo. Imenovani predsednik je zaključil svoj govor z nastopnimi besedami: »Naš svetli patron, zaščitnik je Dante Alighieri, naša vera je domovina; mi se borimo za visok ideal, ki nas mora združiti vseh, ter za kulturni in moralni preporod Italije. Jasneje vendar ni možno govoriti. Da pa nikakor ne bo nikakega dvoma glede namenov tega društva, razlikuje predsednik jako natančno mejnalogami tega društva v deželah, kjer žive

Italijani le kakor izseljenci, in v deželah, ktere v Italiji označujejo kakor neodrešene, namreč v Trstu, Istri in Dalmaciji. Mi se ne moremo baviti s posamičnimi izvajanj v govoru gospoda Villarija. V tem govoru kar mrgoli pomot, kjer je govor o naših stvareh. Tako meni gospod Villari, da je leta 1861 v deželnem zboru dalmatinskem sedelo kakih 30 italijanskih zastopnikov, dočim se v resnici nobeden njih ni pripoznaval za Italijana. Imenovali so se avtonomiste, Slovinci Dalmatince, nikakor pa ne Italijane. Nadalje je trdil gospod Villari, da mi Slovani na jugu monarhije sploh ne želimo nobene kulture. Tu bi mogli glede gosp. Villarija aplicirati besede »quod ignorant blasphemant« — česar ne pozna, zasramuje — in mu moramo odpustiti, kakor se odpušča onim, ki ne vedo, kaj govoré. Mi mu odpuščamo tudi trditev, da smo Slovani v boju proti italijanstvu podprti od ruskega denarja.

Ali nas je predsednik hotel obrekovati ali je govoril tako iz nevednosti, to nas ne briga in nam ne dela nadaljnjih skrbi. Saj mi smo navajeni temu od strani Italijanov. Le-ti so tako nizko pali v moralnem pogledu, da ne vemo več, da-li jih moremo smatrati za odgovorne za njih besede in dejanja. V tem pa se moti gospod Villari, da mi sovražimo Italijane. To ni res. Danes jih moremo le obžalovati. Mi se borimo le proti tistim Italijanom, ki nas hočejo odtujiti naši lastni narodnosti in ki se z vsemi silami upirajo našim prizadevanjem, da bi prišli do svojih pravic.

Mi hočemo pustiti na strani posamičnosti govora gospoda Villarija in hočemo opozoriti le na to, da on Italijo označuje kakor »deželomater« Istri, Dalmaciji in Trstu. Pred združenjem Italije — tako trdi predsednik društva »Dante Alighieri« — se je italijanska jezikovna meja razširjala vedno bolj, dočim se sedaj, ko govoré, da je Italija združena, krči vedno bolj. Temu pa da je kriva okolnost, da se v Istri, Dalmaciji in Trstu Hrvatje in Slovinci vedno bolj pomikajo proti morju. Ne, mi se ne pomikamo dalje, ampak le pridobivamo zopet, kar je bilo našega in kar je naše.

Sedaj pa neko drugo vprašanje. Predsednik društva »Dante Alighieri« je pozival vse Italijane in italijansko vladu, naj si prizadevajo, da se bo italijanska jezikovna meja

širila; očitno je pripoznal, da se delovanje društva v glavnem razteza na Istro, Dalmacijo in Trst. Tu hočejo torej ustanoviti italijansko jedinstvo. A smejo naši merodajni krogi gledati to s prekrizanimi rokami?! Tu ne gre več za nikako tajnost, ampak za javno izpoved predsednika samega. Ali more naše ministerstvo za vnanje stvari molčati tu, kakor da bi je stvar nič ne brigala?! To je tisto, kar moramo vprašati.

Trst, dne 22. marca 1900

Istrska mirovna pogajanja. Dva-krat so se bili sešli gospodje, katerim je bila naloga, da se pomenijo med seboj, da-li vendar ne bi bilo mogoče najti kakov izhod iz zmešnjav, ki zaprečujejo vsako plodonosno delovanje deželnega zbora istrskega. Na prvem sestanku — predvčeranjem — so gospodje le menjavali svoja menenja, včeraj pa so razpravljali o posamičnih točkah, ki so jih predložili delegatje hrvatsko-slovenske stranke. Ker se o večerajšnjih razpravah ni izdal nikak službeni komuniké, ne vemo, kako daleč je sezalo to, kar so naši zahtevali, in v čem da so pripravljeni ustreči željam italijanskih gospodov, kakor tudi ne vemo, kake so bile dispozicije italijanskih gospodov nasproti zahtevam naših zaupnikov. Italijanski gospodje so bili sicer jako uljudni, kakor se spodobi omikanim ljudem, ali iz tega ni smeti sklepati na ničesar glede resničnih dispozicij. Saj gospodje tudi niso ničesar obljubili. To je, obljubili so že nekaj: vsprejeli so pisane točke in obljubili so, da jih predlože svojemu klubu in da potem še le pismeno priobčijo svoj odgovor.

S tem pa je povedano tudi, da sestanek mej slovensko-hrvatskimi in italijanskimi zaupniki iz Istre ni imel namena za pogajanja, ampak le informativen namen, iz česar sledi, da o kakem praktičnem vspehu konferenec ne možno govoriti!! Stvar pride sedaj v klub italijanske stranke in bati se je, da najde tam — hrupen pogreb. In to morda celo proti volji gospodov, ki so se sešli z našimi zaupniki. Denimo, da imajo italijanski delegatje najboljšo voljo in da so si prisvojili vse one razloge razuma in srca, ki jih je navela »Istria« za modus vivendi! Domisljajmo si celo, da je jeden teh gospodov spisal oni senzaci-

Tekla sem po ulicah.

Lasje so mi vihrali krog glave, po obrazu so mi lile solze. Ulice so bile prazne. Hiše so se visoko, pošastno vzdigale v noč. Jasno in mirno so se svetile zvezde na temnem nebu. Veter je vzdihal krog oglov. Njegovi sunki so se hladno zaganjali v moja lica.

Prišla sem do reke. Zamirajoče in zopet glasneje so šumele vode v svojem večnem enakomernem. Nočni hlad se je dvigal kvišku, težki, vlažni zrak je pomirljivo božal moj obraz.

Obstala sem za trenutek.

Ali naj se res vržem tja dolj, kjer je voda, medlo se svetleča v blede luči zvezd, temno in zagonetno tekla v daljno noč?

Groza me je obšla.

Počasi sem se obrnila proč. Noge so mi postale težke, težak, resigniran obup se je polastil moje duše.

Kaj zdaj?

Nazaj v zakajeno, pijanosti in kletev polno pivnico, med prepir in smrad in stud? Ne, ne?

Domov?

Domov prideta oče in mati in zopet bo strašna noč brez spanja, v tresočem strahu, mrtvi, mrzli grozi.

Dolge, dolge ure v boječem bdenju, z

PODLISTEK

13

Moja prijateljica.

Pise Kopriva.

Tekla sem k očetu in materi, skušala je pomiriti, spraviti narazen in domov. Prosila sem, vila roke, jokala...

Zastonj.

Prepirala sta se vedno dalje, glasa sta postala kričeča, grdo hripava, oči divje, krvave. Prišel je gostilničar in dejal, da v svojem lokalu ne trpi prepira. Ako imata kaj med seboj, se zaradi njega doma lahko zadržavata, v svojih prostorih pa da hoče imeti mir.

Poskusila sem z nova s prošnjami in jokom.

Nikdo se ni brigal za-me.

Mene je popadla jeza, neopisen gnjus, sram. Bilo mi je, kakor da so me opljuvali, oblatili, kakor da vsa ta surovost zadeva direktno mene.

Zakaj moram tu stati pred pijanim očetu, pred zdvijano materjo?! Zakaj ravno jaz?! Zakaj ravno meni take starše?!

Pivci so me zijali. Eden izmed njih, ki je smrdel po vinu in pijanosti, se mi je približal, ponujal mi svojo čašo in dejal, da sem

dobro, pridno dekletce, da se mi ni treba bati radi staršev.

— Kar brez skrbi bodi! Se ne ubijeta ne. Malo krika in pretepa ne škodi! Mojo staro osuham in nabijem vsaki dan, a vragu ni nič! Peklensko trdo živé bešče, te babe! —

Meni je zastajala sapa, vrat mi je bil kakor zadrnjen, tresla sem se po vsem životu.

— Pojdita domov! Pojdita vendar! Prosim vaju, pojdita, pojdita! —

Sklenila sem roki, solze so mi tekale po obličju.

— Kaj, ti si tudi tukaj, — je jecljal oče in negotovo grabil za menoj.

— Takoj se spravi domov, ti potepenka! — je sikala mati, sunila me od sebe in se znova zmerjaje in psovaje obrnila k očetu.

Kletve so bile vmes, strašna bogoskrunja, grde psovke, katerih ne rabi ni navadna, izprijena, cestna sodrga.

Moj gnjus je rasel.

— Pojdita, pojdita vendar! —

Nikdo me ni čul. Moji klici so zamrli v glasnih psovkah, moj jok se je zadušil v smeju in jecljanju pijane tolpe.

Srd in obup sta mi prevzela dušo.

— V vodo pojdite! — sem zaklicala in zbežala skozi duri.

jonelni članek, nam ostaja vendar-le vprašanje, na katero bi se mi ne upali odgovoriti v pritrdjevalnem zmislu, vprašanje namreč, da-li bo vpliv teh gospodov tolik in njih beseda toli izdatna, da nadvlada radikalno strujo, ki ima sedaj organizacijo stranke v roki in ki se je že na poklicanem mestu — v političnem društvu — izrekla proti vsaki spravi, ali kakor si tolmačijo loni: proti vsaki »koncesiji« istrskim Slovanom v prilog. In o tem ne smemo pozabiti, da parola za vse akcije Italijanov v našem Primorju, torej tudi v Istri, izhaja iz Trsta in da dosedaj nismo videli drugeče, nego da so se slepo pokorili tej paroli. A vprašamo, je-li kje živa duša, ki bi gojila le iskrico nade, da bi iz tržaškega vzduba izišla parola za pomirjenje in odjenljivost in da bi »Piccolo«, »Indipendente« in — gotovo se ne motimo, ako anticipiramo — »Seccolo«, ki menda jutri prične tolmačiti stališče »Democratice«, govorili besede miru, spravljivosti in mejebojnega spoštovanja?! Ne, menda ga ni nikogar, ki bi pričakoval kaj takega. Mi bi celo ne izključili možnosti, da je tržaška sapa nevarnejša za akcijo, ktere prvo dejanje se je dovršilo včeraj v Trstu, nego pa radikalna struja v stranki istrskih Italijanov samih.

Mi ponavljamo tu, kakor smo že rekli, da naš skepticizem nikakor ni izraz bojevitosti, ampak rezultat presojanja stvari in ljudij kakor so. Kdo naj bi si bolj želel oddihljaja, nego naše ljudstvo, ki je izmučeno in potrebno oddihljaja?! Mi bi se celo ne protivili, ako bi se zapostavil — umeje se seveda, da le začasno — ta ali oni naših postulatov, da se narod naš nekoliko odpočije. Tako visoko bi mi cenili eventualno premirje. Ali mi se bojimo, da bo odgovor italijanskega kluba — iz že navedenih vzrokov — tak, da bo za premirje zahteval ceno, ktere ne moremo in ne smemo plačati, ker bi jo morali vzeti iz časti in dostojanstvenosti našega naroda. Narodi smejo biti oportunisti v tem zmislu, da začasno zapostavljajo to, ako dobe kaj drugega, ali kjer sta angaževana čast in dostojanstvo, tam je meja, preko katere oportunizem narodov ne sme iti.

In mi se bojimo — kakor rečeno — da bodo sklepi italijanskega kluba zahtevali od naših korakov preko te meje. Zato smo skeptiki prej ko slej in ne pričakujemo praktičnega vspeha. Moralen vspeh pa je naši

vsemi čuti poslušati v temo, bati se nečesa negotovega, groznega, strašnega, ki utegne priti vsako minuto, vsaki hip; ob vsakem glasu trepetati v velikem groznem strahu, da vstajajo lasje, da srce divja, da se vsaka mišica na telesu trese in znoji v neznosni bojazni; dolge, rdeče kače se vijajo v temi in noč oživi, tema se svetli in oglašja in srce se boji, boji...

Oh, ne, ne!

Sela sem na tlak in tiho, obupano jokala.

Kam, kam?

Voda v reki je šumela tiho in jednako, tako vedno jednako tiho, živo... Vsa sem se zvila, stisnila strahu in groze.

Ne, v vodo bi ne mogla! Mrzla je in mokra in tako čudno šumi. Gotovo plavajo utopljeni z dolaj vsako noč od vseh dolgih let. Vode so se blede svetile v medli, mirni luči zvezd...

Zeblo me je.

Tesno sem se zavila v svoj plašč, potegnila noge k sebi in zagrebla roke v žepih. Nakrat sem skočila kvišku.

Moji prsti so se dotaknili desetice, kar sem prejšnji dan dobila od matere za šolski zvezek.

(Pride še.)

stvari že zagotovljen in ta je v dejstvu, da so se začeli sploh pogajati! Z matematično gotovostjo smemo tudi pričakovati, da dozor čas, ko se bodo gospoda morali zopet pogajati in se pogajanja tudi — povoljno dovršiti. V tej gotovosti je iskati pravi pomen večeraj zaključeni konferenci med zaupniki hrvatsko-slovenske in italijanske stranke.

Politični pregled.

PRST, 22. marca 1900.

Spravna konferenca. Večera je imel oddelek za Češko zopet sejo in je nadaljeval razpravo o rabi jezikov na državnih uradih na Češkem. Razprava je bila splošna in se bo še nadaljevala. Glasom večerajšnjih poročil je ta oddelek danes dovršil razpravo o načrtih za volilno preosnovo za deželni zbor Češki in o rabi jezikov na deželnih oblastih na Češkem.

Češki listi odklanjajo načrt, ki ga je postavila vlada za novo razdeljenje kraljestva češkega po okrajih in okrožjih, in trde, da je ta načrt s skrajno vestnostjo prikriven na telo — nemških želja. Gospod Körber da je krojil in trgal brez vsacega ozira: ni na teritorialne razmere, ni na obratne odnose, ni na gospodarsko in kulturno ukupnost, ni na želje prebivalstva. Jedina vodilna misel mu je bila ta, da ugoditi nemškemu naziranju o »posestnem stanju«, merodajen mu je torej le goli, brutalni moment narodnostnega šovinizma Nemecev.

Praska »Politika« oporeka vladnemu načrtu zlasti zato, ker se opira na ljudsko štetje od leta 1900., torej na povsem fiktivno podlago. Sosebno nas v Primorju, proti katerim se toliko greši s posebnim sklicevanjem na omenjeno ljudsko štetje, mora zanimati, kako praški list označa ljudsko štetje. Ako se že hočejo sklicevati na ljudsko štetje, morali bi skrbeti, da bi se ta čin vršil korektno, da bi bili podatki zanesljivi. Za dosego takega štetja pa bi ne smeli povpraševati po občevalnem jeziku, kajti znano je, da pod pritiskom na tisoče Slovanov izpoveduje nemški občevalni jezik, ne da bi se bil s tem odpovedal svoji narodnosti. Vzlic tej notoriški resnici pa jih oflejelna statistika označa kakor Nemece in se jim vsled tega odreka vsako narodno pravo. Jedino pravilno bi bilo torej, da bi povpraševali po materinem jeziku, ali pa kar naravnost po narodnosti. Dokler ne bo ta moment merodajen in dokler ne bo zagotovljeno, da bo mogel vsakdo slobodno izpovedati svoje narodno mišljenje, dotlej je ne bo zanesljive podlage za uredbo po narodnosti. Češkim členom pravne konference je torej dolžnost — pravi praški list — da tudi vprašanje ljudskega štetja spravijo v razgovor.

Temu pozivu se pridružujemo tudi mi v imenu Jugoslovanov, in smo uverjeni, da bodo naši poslanci odločno podpirali vsako akcijo, ki bo merila na to, da se odpravi način štetja po občevalnem jeziku, kateri način ni le popoln nezmisl in so njegovi podatki brez vsake vrednosti za etnografično-znanstvene svrhe, ampak nosi tudi v sebi veliko nevarnost za manjšine, ki so na milost in nemilost izročene večinam tudi na tem činu, ki postane lahko za manjšine pravo smrtno orodje v narodnem pogledu.

Tendenciozne vesti iz Srbije. Iz Srbije prihajajo vznemirljive vesti, zlasti se mnogo govori o možnosti vojne med Srbijo in Bolgarsko. Povod tej vojni da bo seveda makedonsko vprašanje. No, vse te vesti naj ne plašijo nikogar; izmišljene so v Belemgradu v jedini ta namen, da opominjajo svet, da Srbija še živi in v njej generalissimus Milan. Financijelne razmere Srbije niso take, da bi bil sedanjí čas pripraven za misel na vojno. V Nemčiji imajo naročenih še 87.000 pušk — poleg 3000, ki so jih že prejeli —, ali jih ne morejo plačati. Za poplačanje teh pušk so sicer vzeli 8 milijonov iz »raznih fondov«, ali maione ves ta denar je že potrošen za druge najne potrebe. Denarja ni in trgovina je v razsulu, štiri petine najboljših voditeljev naroda pa ječi po zaporih. Ob takih razmerah da bi Srbija res mislila na vojno? To bi bila blaznost. K večjemu je možno, da bi kdo drugi — opaža »Obzor« — rad zanetil plamen med Srbijo in Bolgarsko. Ta drugi bi morda dosegel svoj namen, ali Srbiji bi bilo o tem gorje!

Na Irskem vre proti Angležem. Povodom spreveda, ki se je minole nedelje vršil v Dublinu v proslavo ustoličenja novega lord-mayorja, je prišlo do sovražnih demonstracij. Voz lordmayorja so obmetovali s kamenjem.

Zbok te razsrjenosti mas irskega naroda so v Londonu v skrbeh, da ne bi se demonstracije ponovile tudi proti kraljici, ki pride v Dublin na 14-dnevno bivanje.

Tržaške vesti.

Odbor političnega društva »Edinost« bo imel svojo sejo jutri zvečer ob 7. in pol uri. Z ozirom na resnost in pomembnost sedanjih časov prosimo odbornike in njih namestnike, da se udeležijo te seje.

Politično društvo »Edinost« priredi naslednje volilne shode: V nedeljo dne 25. t. m.: v Škedenju v prostorih g. Sancin-Čamot; v Rocolu v prostorih g. Prašerna; v Kolonji »pri Matevžu«. Na dnevnem redu bo razgovor o volitvah ter proglašenje kandidata za dotične okraje.

Začetek shodov bo ob 4. uri popoldne.

Volilni shodi v okolici. (Dalje). V ponedeljek, dne 19. t. m. je bil volilen shod v »Narodnem domu« v Barkovljah. Shod se je pričel ob 4. uri popoldne. Udeležba je bila tolika, da je bila gornja dvorana napolnjena. V imenu pol. društva »Edinost« so došli podpredsednik dr. Otokar Rybář in odborniki dr. J. Zucco, M. Kamušič in M. Cotič.

Dr. Rybář je v kratkem govoru označil namen tega shoda in pomen predstojećih občinskih, zlasti deželnoobšinskih volitev ter je predlagal, naj se gospod Svetko Martelanc izvoli predstnikom današnjemu shodu. Temu predlogu so zborovalci pritrdili z živio-klicem. G. Martelanc se je zahvalil na izkazani mu časti in je prosil zborovalce, naj pazno slede razpravam in naj odkrito povedo svoje želje.

Na to je g. dr. Rybář vnovič govoril o predstojećih volitvah, opisovaje delovanje dosedanjega zastopnika tega IV. okraja, gosp. Dollenza, in je obrazložil, da isti ni le poskušal vse možno, da bi kaj dosegel za svoje volilce, ampak je tudi dosegel nekaj, kolikor je bilo sploh možno doseči ob nesrečnih razmerah, ki vladajo v zbornici tržaški. Govornik je povdarjal, da vsi glasovi, ki jih je dobivalo pol. društvo iz tega okraja, so bili za to, naj glede zastopstva ostane pri starem. (Splošno pritrdjevanje.) V soglasju z željami narodnih domačinov je torej pol. društvo »Edinost« sklenilo, da dosedanjega zastopnika g. Frana Dollenza zopet proglasi kandidatom za IV. okraj.

Na poziv predsednika Martelance, da-li ima kdo kaj pripomniti k izvajanjem g. dra. Rybářa, se je oglasil g. I. M. Bole, ki je izjavil v imenu narodnih Rojančanov, da tudi oni pritrjujejo tej kandidaturi. Pozval je navzoče, naj vsi delajo za srečen izid volitev. Slednjič je izjavil željo, naj bi se tudi v Rojanu priredil shod.

Nekaj družih volilcev je izražalo razna vprašanja glede postopanja na volitvah, zlasti pa, kako je pisati ime kandidata. Na vsa vprašanja je odgovarjal dr. Rybář. Sosebno je priporočal, da naj se ime in preimek kandidata iz previdnosti napiše popolnoma tako, kakor je tiskano v volilnem imeniku!! Treba vse storiti, da nasprotnikom odtegnemo vsako pretezo za uničevanje glasov.

Na to je predsednik Martelanc dal na glasovanje kandidature Dolenčeve, ki je bila vsprejeta soglasno in ob živio-klicem. Zlasti sta zborovalec Šverca in predsednik še enkrat polagala na srea, da treba storiti vse, da zmagamo.

Zadnji se je oglasil za besedo g. dr. Zucco, ki je v daljšem, krasnem in vznešenem govoru povdarjal važnost volitev kakor polit. čin. Pozival je volilce, naj slede zastavi pol. društva »Edinost« in naj pokažejo s tem, da hočejo ostati svoji na svojem. Čuvati moramo svojo vero, ker brez te bi propali. Zgubiti ne smemo svoje narodnosti, značaja te zemlje. In skrbeti moramo za svoje materialne koristi. Le v možu, ki je našega srca in naše krvi, imamo jamstvo, da bo tudi v bodoče deloval v tem zmislu. Oni drugi gledajo le na to, kako bi nas ugonobili. Le svojece bo čuval svoja. Zbirajmo se torej okoli zastave »Edinosti« in poslušajmo glas svojega srca! Naša skrb bodi, da ostanemo svoji na svojem!

Ta lepi govor je vzbudil vseobče navdušenje. Ko so potihnili živio-klicem, je predsednik, g. Svetko Martelanc, zaključil zborovanje; no, ostali smo dolgo v prijateljskih pogovorih, ki so nas uverili, da prvaki barkovljanski s krepko roko vodijo našo narodno stvar. (Zvršetak pride.)

Hud poper pod nos »Lege nazionale« in še komu drugemu. V balivu fraz in sofistij, s katerimi brani »Piccolo« v teh trenutkih omajano pozicijo progressistov, je tudi blesteče ime »Lege nazionale«, ki naj figurira kakor klasična priča o »plodonosnem« in »blagoslovljenem« delovanju progressa za blagor italijanstva. »Piccolo« se je skliceval na šole, ki jih je »Lege« zasnovala po deželi in sicer po inicijativi progressa. List »Avanti« odgovarja na to:

»Kar se dostaje »Lege«, le tiho; skladnica zmot in »amud« sestavlja obseg nje delovanja. Mesto da hodi italijančiti, ali nasiljevati Hrvate v Istri, naj bi bila raje kultivirala in negovala italijanstvo v Trstu, kjer bi si pridobila večjo zaslugo, ako bi bila rešila le jedno dete, da ne bi raslo kakor — analfabet!! Ali »Lege«, namenjena za delo prosvete in imajoča vsled tega pravico do spoštovanja nas vseh, je postala botega kamore (tajne zveze za pridobivanje nedovoljenih dobičkov) in predstavlja monstrozn prizor ustanove, ki, da si vladana od Židov in brezvercev, vzgaja katoliške duhovnike, v ta namen, da generacije, ki ustajajo, znajo po italijanski blagoslovljati verige privilegija in po italijanski poljubljati roko, ki jih tepe!«

Mi ne bi vedeli kaj pridodati tej karakteristiki »Lege« in vseh katoliških duhovnikov, ki si jih vzgajajo Židje in brezverci in ki so roka onim, ki — tepejo generacije!

Tako plačuje svet. Vrtarica v ulici SS. Martiri št. 12 Terezija Rebula se je bila usmiliła 18-letnega čevljarja brez dela, Frana Moserja iz Novega mesta, ter ga vzela v stanovanje in na hrano. Sinoči pa je mladi mož čutil potrebo, da spremeni zrak. Ker je pa brez denarja v teh materialističnih časih težavno potovati, odprl je omaro v kuhinji te vzel svoji dobrotnici razven družih predmetov 16 gld. gotovine. To se je zgodilo ob 7 in pol zvečer. Ob 8. uri je Rebula zapazila tatvino ter dogodek prijavila redarstvu. Ob 9. in pol so tička že imeli; dobili so ga na južnem kolodvoru, od koder se je mislil odpeljati na Dunaj. Denarja je bilo pri njem še 11 gld.

Kje smo? Pišejo nam: Ko sem ter dni vodil prijatelja po mestu ter mu razkazoval tukajšnje znamenitosti in ko sem ga sprovedel v prostore e. kr. deželnega sodišča, me je presenečeno vprašal: Kje smo zdaj? Povedal sem mu, da je to deželno sodišče, na kar je — ne vem kako bi se izrazil, da bi prav povedal — moj gost začudeno nategnil obraz, gledajoči same italijanske nadpise!!

Mi imamo tu in tam kaj več ali manjši škandal, je rekel, ali takega, kakoršen je ta — ga menda nimamo! Sodišče, ki ima v svojem območju veliko večino slovenskega prebivalstva, to sodišče je vse označeno le z laškimi nadpisi!

Hotel sem prijatelja sprovesti še na prizivno sodišče, na okrajno sodišče itd., ali ni se mu ljubilo in je menil: Če že naj gledam same laške nadpise, pa pojdem rajši v Rim, kjer bom gledal istotakih!!

Povožen. 38letni občinski stražnik Michael Čuk iz Kjadina št. 144 je prišel večera jutro v ulici Commerciale pod voz. Podal se je na zdravniško postajo, kjer so mu obvezali rane.

Vremenski vestnik. Večera: toplomer ob 7. uri zjutraj 10.2, ob 2. uri popoldne 13.8 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.3 — Danes plima ob 11.59 pop.: oseka ob 6.32 predp.

Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu priredi dne 6. maja veselico na vrtu. Toliko na znanje drugim bratskim društvom, da bodo vedela svoje veselice pravočasno naznaniti.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu vabi na redni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 25. marea 1900 ob 5. uri pop. v prostorih »Trž. podp. in bralnega društva«, ulica Stadion št. 19. I. del: Dnevni red: 1. Nagovor predsednice. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajnice. 4. Razni predlogi in želje. 5. Volitev novega odbora. II. del: Domača zabava po nastopnem vsporedju: 1. »Domovini«, deklamuje Milan P. 2. »Dimnikar«, prizorček, izvršuje deca otroškega vrta. 3. »O mamični smrti«, deklamuje Vera P. 4. »Pridne delavke«, prizorček, izvršuje deca otroškega vrta. 5. »Mala kuharica«, deklamuje Vida G. 6. Igra: »Sam ne ve, kaj hoče«. Ustopenina 40 stot. za osebo. Začetek točno ob 5. uri pop. Ker je namen zavoda velepomemben, se predplačila hvaležno sprejemajo.

Za moško podružnico sv. Cirila in Metod so darovali: g. M. Grk Škedenj 3 K

9 st., g. Dragotin Lavrič nabral v vasi Fara 2 K, Mladiči zložili v gostilni pri Piščaneh 70 st., g. Švegel duhoven v Kozljah 2 K.

Srečna hvala vsem gospodom darovateljem.

Zavodu sv. Nikolaja se pripeli: g. dr. Žmave za neimenovano gospo z spodnje Štajerske 62 K 20 st., Mašera Milka v Kobaridu 10 K, Mohor Marija 10 K, Švegelj duhoven v Kozljah 2 K, g. a Potaj 1 K, podpornina g. Ivanka Ivančič 4 K, gospe Šabee v Trstu kakor pokroviteljica 200 K.

Lepa hvala vsem darovateljem in darovateljcem!! Blagajništvo.

Dijaška kulfinja. Blagorodna gospa Antonija Šabee je darovala v častni spomin svojega pokojnega soproga, g. Ivana Šabee za dijaško kuhinjo 400 kron, za kateri blagodušni dar se blagi gospoj iskreno zahvaljujemo.

Omeniti moramo pa še tukaj, da je pokojni gospod izdatno podpiral dijaško kuhinjo ves čas njenega obstanka, to je 16 let. Bog mu daj večno povračilo v nebesih!

Od novega leta sem so nam še darovali: gospa Gregorčič 100 K, g. dr. Straus 10 K, g. župnik Miha Martelanc 22 K, g. vikar Jenko 3 K, g. Jakob Štrukelj 10 K, Mičlov zajec 2 K in 25 stot. Na banketu na čast g. urednika Cotiča so nabrali 54 kron, gosp. dež. poslanec Vatovec 20 K, blag. gospa Pertot 4 krone, g. Miha Truden 36 K, gosp. Mankoč 20 K, g. a Deseppi 60 K, g. profesor Gomilšak 5 K, g. dekan Kompare 2 K, povodom prihoda nov. barkovljanskega župnika se je nabralo 45 kron.

Vsem dobrotnikom naj Vsemogočni stotero povrne! J. Watto.

Vesti iz ostale Primorske.

× Napadalec — napaden! Iz Trušk nam poročajo: Dne 19. t. m. ob pol uri popoldne sta šla dva domačina po vasi, namenjena k počitku. Kar na enkrat je počil strel, ki je bil naperjen baš proti njima.

Sreča je hotela, da ni bil zadet nobeden, a še večja sreča je bila, da sta naša dva moža, Josip Raeman in Anton Lovrečič, takoj naskočila napadaleca in mu vzela puško. Napadalec je potegnil iz žepa krivec, z namenom, da izvrši, kar se mu ni posrečilo s puško! Sreča za napadeno je bila, da sta mu izvila tudi to orožje, predno ju je mogel po bit. Da sta napadena reagovala na tak pobalinski napad, je več nego naravno, osobito ako se pomisli, da sta v napadalecu spoznala moža, ki je že večkrat sedel v zaporu zaradi napadov.

O predzadnjih volitvah je bil v preiskavi zaradi nevarnega obstreljenja enega naših volilcev, ali takrat niso mogli dokazati, da je on napadalec, ker se je napad izvršil po noči. Tudi sedaj se vrši sodna preiskava.

Vesti iz Kranjske.

* V Ameriko je hotel večera zopet nedoleten Jožef Horvat z Dolenjskega. Na ljubljanskem kolodvoru pa se mu je postavila na pot nepremagljiva zapreka v osebi mestnega redarja, ki ga je spremil v zapor.

* Umrla je večera gospa Bončarjeva, posestnica na Sv. Petra cesti v Ljubljani, po hudi operaciji in v dobi 42 let. Pokojnica je bila blaga in odločna narodna žena, ter velika dobrotnica revežev. Naj jej bo zemljica lahka!

* Bicikelsi je izposodil neki potnik iz Zagreba pri trgovcu Kaiserju v Ljubljani, a vrniti bicikel je mož menda pozabil, ker ga ni več blizu.

* Strah na Žabjaku v Ljubljani. Po Žabjaku in Ljubljani si ljudje skrivnostno pripovedujejo, da v tamkajšnji Dolenčevi hiši tako straši in ropota po noči od 11. do 1. ure, da vsacega pretresa groza in se nihče ne upa blizu. Celo policaji da se bojé strahu.

Vesti iz Štajerske.

— Aretovali so župana v Arnfeldu na Štajerskem Eckriderja in njegovega tajnika Hartla. Menda sta preveč »kumštno« manipulirala z občinskim premoženjem in sedaj računni ne »gredo skupaj«.

— Zopet eden. Te dni je bil zopet eden celjskih širokoustnežev obsojen na 10 gld. globe in 48 ur zapora, ker je psoval Slovence. Menda je mislil, da je to njegova življenska naloga (ker je sicer brez dela), ki mu pa menda vendar ne bo »nesla«. Ta na-

debudni nemški petelinček je sin celjskega fotografa Martinija.

— V pokoj je šel gosp. Lovro Uličar, sodni svetnik v Celju in tem povodom dobil naslov in značaj višjesodnega svetnika.

Razne vesti.

Kakoršnje življenje taka smrt. Na Dunaju se je obesil bivši štajerski poslanec Brandstädter. Ta mož je bil zagrižen nasprotnik Slovencev in je igral v letih 1867 do 1875 veliko ulogo v gonji proti Slovincem. Ime Brandstädter je bilo žalostno proslulo v borbah štajerskih Slovencev za svoje pravo. Ali prišel je dan plačila, ko vse njegove zasluge v borbi za nemško kulturo niso mogle pokriti njegovih kaznivih dejanj in sleparij, radi katerih so ga zaprli in storili konec njegovemu delovanju. Ko je prestal kazen, šel je na Dunaj in živel v veliki bedi. Pred leti ga je tudi zadela kap. Predvčerajem pa mu je prinesel pismonoša nekaj denarja od nekake znanca, a v sobo ni mogel, ker je bila zaklenjena. Ko se tudi na trkanje ni nihče oglasil, vlomili so vrata in našli Brandstädterja obešenega na obešalu za obleko. Beda ga je gnala v žalostno smrt.

Dvakrat na smrt obsojena je bila v Solnogradu 60-letna prodajalka posode, Pavla Riegersberger, ki je hišno posestnico Marijo Schmitzbergen ubila s kladivom. Smrtni obsodbi je hotela uiti s simuliranjem blaznosti. Sponeslo pa se jej ni in porotniki so jo v drugič obsodili na smrt na vislicah.

Umor v Polni. Nova razprava proti Židu Hilsnerju se prične v najbližjem času pred chrudimskim sodiščem. (Kakor znano, je Žid Hilsner obdolžen, da je umoril neko krščansko dekle za židovske ritualne namene.)

Fonograf v cerkveni službi. V neki cerkvi v Chikagu imajo postavljen fonograf, potom katerega dobivajo ob nedeljah propoved svojega župnika, kadar je odsoten na misijonih po drugih krajih.

Prešern — agitator. Da, o čemer se do danes nikomur ni sanjalo in za katero Prešernovo lastnost niso znali — njegovi najboljši poznavatelji, to je izdal te dni list »Magyar szó«, glasilco barona Banffyja. V tem listu se je neki dunajski dopisnik raztogotil nad grofom Harrachom, ker se je le-ta tako silno »zagalopiral«, da se je vdeležil slavnosti na čast »slovanskega agitatorja Prešernu«. »To je dokaz, pravi dopisnik, da je tudi češko plemstvo stopilo na stran panslavistov. Ti bože moj! Prešern — agitator! Kdo bi si mislil — da se kaj takega piše v listu, ki ni — humorističen.

Loterijske številke izžrebane dne 21. t. m.:

Brno	46	8	29	10	27
Inomost	12	56	53	39	25

Brzjavna poročila.

Poroka cesaričine udove Štefantiče.

MIRAMAR 22. Danes ob 11. uri popoldne je bila v dvorni kapeli v Miramaru poroka Njene c. in kr. visokosti cesaričine udove Štefantiče z grofom Elemer Lonyay pl. Nagy-Lonya in Várhos-Námény. Poročal je dvorni župnik, škof dr. Lovrenc Mayer ob asistenci dvornega kapelana dra. Avguščina Fischerja-Colbrija, škofijskega tajnika Ludovika Cikoviča iz Trsta in administratorja župnije na Kontovelju, Josipa Stržinarja.

Za Nje c. in kr. Visokost je bil drug nje. ekscelence Edvard grof Cholowiecki, za grofa Lonyaya njega brat grof Gabor Lonyay. Poleg imenovanih so bili navzoči na poroki in dejeuneru ob 1. uri popoldne: njena ekscelence Ema grofinja Gondrecourt-Stollberg, grofinja Tereza Palfy in Melanija Szecheny. Njena c. in kr. visokost je imela srebrno-sivo toaletno crip de Chine, bogato garnirano z čipkami. Novorojenca ostaneta nekaj dni v Miramaru in potem odpotujeta ne ve se kam.

Stavke.

PRAGA 21. (K. B.) Malone v vseh okrajih delajo vsi delavci razven neznanih odlomkov. Samo v Falknovu znaša število štrajkujočih delavcev še 3900. Ali tudi tam pričakujejo, da večje število začne delati.

Nemčija čuva ameriške misijonarje na Kitajskem.

NEW-YORK 21. (K. B.) Washingtonski dopisnik »Herald« javlja, da je Nemčija izrazila svojo pripravljenost, da bo čuvala ameriške misijonarje v Shantungu ter je

še nedavno temu poslala v to svrhu manjše vojaške oddelke iz Kiaotshana v Zihauifu. Amerikanska vlada je za to izrazila nemški svojo hvaležnost.

Opravičnik italijanske komore.

RIM 21. (K. B.) Zbornica poslancev je sklenila z 216 glasovi proti 89, da otvori jutri debato o predlogu, glasom katerega se pooblašča odsek za opravičnik, da istega spremeni tako, da bo vodstvo parlamentarnih poslov omogočeno in zagotovljeno, katere spremembe imajo stopiti v začasno veljavo dva dni po predložitvi v zbornici, to pa brez debate.

Vojna v južni Afriki.

Delo v rudnikih.

LONDON 21. (K. B.) »Daily News« javljajo iz Bloemfonteina dne 19. t. m.: Kakor je poročal nekdo, ki je bil nedavno v Johannesburgu, delajo v več rudnikih. Rude sicer ne proizvajajo, vlada skrbi le za to, da se nadalje erpa voda iz raznih rudnikov, ki so last inozemcev.

Ustaja v deželi Gaza.

LONDON 21. (K. B.) »Daily News« javljajo iz Laurence Marquiza dne 19. t. m.: Urojenec v deželi Gaza so se spuntali. Portugalske čete, z guvernerjem na čelu so odšle dne 18. t. m. s posebnim parnikom, da zadušijo ustajo.

Usoda Johannesburga.

WASHINGTON 21. (K. B.) »Reuter« javlja: Državni tajnik Hey se je izrazil, da je v inozemstvu razširjena vest, po kateri bi bil nemški poslanik pl. Holleben prosil vlado Združenih držav, naj deluje na to, da se prepreči razrušenje Johannesburga po Boerih, absurdna, nezmisljena.

4000 Burov hoče uiti iz Colesberga.

LONDON 22. (K. B.) »Standard« javlja iz Bloemfonteina dne 20. t. m.: 4000 transvaalskih Burov skuša uiti iz Colesberga na mejo dežele Basuto. Vendar pa je skoro gotovo, da bodo zajeti.

Pogajanja?

LONDON 22. (K. B.) Korespondent lista »Daily Mail« došli včeraj iz Bloemfonteina v Capstadu poročajo, da sedaj za kake tri tedne naprej ni verjetno kako nadaljno gibanje, ker se vrše pogajanja.

»Times« javljajo iz Laurence Marquiza: Čuje se, da se dogovori načrt za združenje Transvaala in Oranjske države. Krüger naj bi bil predsednik, Steijn pa generalni poveljnik. — Listu »Morning Post« poročajo iz Capstadu dne 21. t. m., da je Rusija pravi cilj mirovne deputacije Burov.

Trgovina in promet.

O trgovski in obrtni organizaciji na Slovenskem.

Podaja: Anton Kristan (Gorica).

III.*

Zadnjič sem navel misel »Trgovskih listov« iz Prage, ki si gospodarsko prerodenje češkega naroda predstavljajo: 1) Z revizijo vzgojevanja trgovskega naraščaja in 2) s stavbo na principih, stvarjenih po tej reviziji. Dejal sem, da je ta misel tudi za nas prav kakor nalašč. In tega-le članka namen je, da se malo obširneje pobavim s to mislijo.

Mislím, da ni treba razjašnjavati, kaj vse znači pošteno in pravilno vzgojevanje naraščaja za bodoče delovanje, pa bodisi kjerkoli, v kateremkoli zvanju in kterikoli stroki! Kratko rečeno: vse! Že v predidčem članku sem trdil, da nam je treba, če hočemo imeti nekaj boljšega, nego imamo, v prvi vrsti precej drugačnih ljudi, nego so sedaj. Ume se: boljših, ker le iz dobrega materiala, iz dobre snovi, se da kaj narediti. To nam pritrdi vsaki zidar. Iz slabega materiala se ne da postaviti le količkaj vrednega poslopja! Pameten podjetnik mora, ako hoče imeti dobro, fino in zanesljivo podjetje, vedno paziti na material. Istotako je tudi ljudska družba dolžna paziti, ako hoče boljšega kaj narediti, na material, to je: na naraščaj.

Ako hočemo torej reorganizovati našo trgovino in obrt, moramo torej v prvi vrsti vsaj 99% več pozornosti obračati na trgovski in obrtni naraščaj nego smo do sedaj. Revidirati moramo vzgojevanje istega.

Obrtnik naš se je n. pr. tako-le razvijal. Po odbiti (dobro ali slabo) ljudski šoli je doma krave pasel. Kar se je v šoli (dve-trirazredni) naučil, je do 14. leta pozabil. Prišel je k mojstru kakor učenec. Mojster, mož starokopiten kakor stotine in stotine drugih,

se seveda za učenca navadno ni dosti brigal, posebno pa še ne mnogo, če jih je imel več, dva, tri... Kakor učenec je prvo leto opravljal pri mojstru navadna hlapčevska dela, pestoval otroke, stregel gospodinj in njenih domačih opravilih itd. Drugo leto je bil malo bolj na pravem delu. Tretje leto se le popolnoma. In konec tretjega leta je dobil spričevalo, da je izučen. Postal je pomočnik. Kake zmožnosti in vednosti je imel kakor pomočnik, je razvidno iz teka njegove učne dobe. Učil se je obrti prav za prav samo 1½ leta. Kakor pomočnik je delal par let, na kar je postal »samostojen«... Kakor učenec se ni mnogo naučil, kakor pomočnik se je še le prav za prav učil in — kakor mojster?! Navadno ni bil vreden niti toliko kolikor njegov učitelj. Preje kakor učenec in pomočnik se ni brigal za napredek, za spolnjevanje svojih zmožnosti in vednosti, kakor »mojster« tega gotovo ni delal, ker bi to bilo zanj »nečastno«.

Tak-le tek razvitka pri obrtniku je napaden, kriv popolnoma in pogubonosan za obrt v obče. Obrtnik-mojster mora paziti na svoje učence. Ne sme jih imeti več, nego je to v razmerju z njegovimi pomočniki. Dalje: obrtnik-mojster mora učence poučevati v pravem zmislu besede, ker si mora biti svest, da si z učenci vzgaja nov naraščaj svoje obrti, da je razvev obrti ravno odvisen od tega naraščaja...! Pomisliti mora, kako veliko odgovornost je vzprejel z učencem toliko do obrti kolikor do učenca samega ter ljudske družbe v obče. Vse to in še mnogo, mnogo drugega mora imeti mojster pred očmi, ko vsprejema učenca v pouk. In sedaj, gorje učenec, če mojster ne pozna svojih dolžnosti napram njemu!...

Del naloge obrtniške organizacije je: poučevati obrtnike, kako vzgajati naraščaj, da bo obrt cvetela in ne propadala. In to je važen del te prevažne organizacije.

In kakšna je s trgovcem?

Navadno še slabše. Oni so še srečni, ki so se »učili«, v njih rokah ni trgovina še tako profanovana, kakor pa v onih, ki so začeli trgovati brez slehernih vednosti. Naši trgovci so navadno samouki, čisto še pisati in čitati ne znajo — da bi imeli višjih prepotrebnih znanosti o trgovini, o tem ni niti govorigi. In tu tiči tudi vzrok, da so se mnogi trgovci (posebno na kmetih) proslavili z oduštvom. Morda: nehoté in najbrže vsled nepoznanja trgovskih razmer. O kakem zapisovanju, knjigovodstvu itd. pri naših trgovcih po večini ni duha ne sluha. In ta neznanost v trgovini boli v prvi vrsti konsumenta, ki je še večji duševni revež. Trgovci ne zna kupovati od veletržca, kupuje drago, česar naravna posledica je, da prodaja še dražje. Pa dovolj! Že iz tega sledi, da treba vzgojo našega trgovskega naraščaja reformovati, kar je ravno naloga trgovske organizacije.

Sedanja doba zahteva vse drugih ljudi nego jih ima naša trgovina. Do sedaj so se k trgovini zatekali ljudje, ko že drugam niso mogli. In potem so životarili. Povzpeli se seveda niso do kaj prida. Zadovoljni so bili, da je šlo. In posledice tega vidimo. Imamo dosti kramarjev, ali malo trgovcev. In da jih dobimo kaj kmalu, še ni videti.

O združni trgovini smo sicer začeli govoriti in začelo se je tudi na tem polju že delati, ali, žal, prepovršno, strankarsko in nerazumno. Ena vrsta združne trgovine so konsumna društva, razne gospodarske zadruge itd. Kako se nastopa proti njim? Videti je, da se stvari nerazumne. Seveda tak način združne trgovine kakor ga se n. pr. na Kranjskem uvaja iz zgolj strankarskih razlogov, ni odobrati. In ne še samo to, ampak celo boriti se nam je proti njemu treba že iz zgolj gospodarskih ozirov. Na tak način se kvari ljudstvo, se pohujšuje. In zato ima »Slovenska zadruga« v 3. št. popolnoma prav, ko nastopa proti takemu združnemu gibanju, kakor ga je zadnje čase vzbudila gospodarska organizacija na Kranjskem.

Vprašanje trgovine z Brazilijo.

Večkrat že smo omenjali, da hoče Brazilija naložiti maksimalno uvozno carino, za blago, ki prihaja iz Italije in Francije, ako se ne pogode glede carine na kavo, ki prihaja v ti državi iz Brazilije. Sedaj čitamo v listih, da je Francija proti vsakemu znižanju carine na kavo iz Brazilije, dočim je Italija za prijateljsko sporazumljenje. V ta namen da se že vrše pogajanja med obema vladama.

Naša trgovinska bilanca.

Svota uvoza v avstro-ogerskem carinskem območju je znašala meseca februarja 136.1

milijonov kron, za 10.3 milij. več nego v februarju 1899: izvoz je znašal 129.9 mil. kron, za 3.6 milij. kron manj, nego v isti dobi minolega leta. Trgovinska bilanca za februar 1900 kaže torej pasivum v znesku 6.2 milijonov kron proti aktivumu 7.7 milij. kron v minolem letu.

Tržne cene.

Cene se razumejo na debelo s carino vred.

Kolonijalno blago:

	za 50 kg. v kronah.
Kava: Santos I.	99.—
II.	96.—
Rio I.	96.—
II.	93.—
Santos in Rio lavé I.	115.—
II.	105.—
Laguaira lavé I.	136.—
Laguaira lavé II.	101.—
Maracaibo	107.—
Guatemala	166.—
S. Salvador	108.—
Costarica	141.—
Portorico	156.—
S. Domingo	111.—
Jamaica	100.—
Malabar Plant	166.—
Java W. J. B.	185.—
Moka	153.—
Peper: Singapore	97.—
Penang	91.—
Tellichery	96.—
beli	141.—
Piment:	67.—
Sladka škorja: (cimet)	85.—
electa	89.—
Riž: italijanski	16.75 24.—
Indijski	10.25 15.50
Japonski	15.— 17.—

Južno sadje:

Rožiči:	8.50 9.50
Datljji:	35.—
Smokve: (Calamata) v venic	13.50 15.50
proste	10.50 13.50
puljske (Puglia)	12.50 —
smirnske (v škatljicah)	48.—
Mandeljni: sladki I. Bari	96.— 121.—
Lešniki: siciljski	37.— 38.—
istrski	57.—
levantinski olupljeni	78.—
Suho grozdje: (cibibe): Elemé	23.— 57.—
Sultanine	36.— 68.—
iz Perzije	36.—
črne Cismé	25.—
Morea	27.— 28.—
Lipari	—
Pomeranče (zaboj)	4.— 10.—
Jaffa (zaboj)	—
Limone	4.— 10.—
Olje oljkino italijansko I. Bari	81.— 88.—
albansko	39.—
dalmatinsko	40.— 45.—
bombaževo amerišansko	37.— 39.—
bombaževo angleško	34.—
sesamovo	40.— 53.—

Trgovinske vesti.

Budimpešta 22. Pšenica za oktober K. 7.71 do 7.72. Pšenica za april K. 7.47 do 7.48 Rž za oktober K. 6.54 do 6.55. Rž za april K. 6.31 do 6.32 Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 5.29 do 5.30. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 4.91 do 4.92

Pšenica: ponudbe zmerne, povpraševanje slabo, mirno. Prodaja: 14.000 met. stot. nespremenjeno. Vreme: lepo.

Hamburg 22. Trg za kavo. Santos good average za mare 36.25 za maj 36.75, za september 37.50 za december 38.25 Denar.

Havre 22. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 44.50, za juli 50 k. frankov 45.25.

Dunajska borza dne 22. marca.

	včeraj.	danes
Državni dolg v papirju	99.30	99.30
" v srebru	99.10	99.10
Avstrijska renta v zlatu	98.25	98.20
" kronah 4%	99.50	99.45
Kreditne akeije	235.40	235.40
London 10 lsr.	242.85	242.95
20 mark	23.69	23.70
Napoleoni	19.30	19.29
100 italijanskih lir	90.20	90.15
Cekini	11.37	11.37

Prodá se lepa in prostrana

kavarna

pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na Božo Mijić, posredovalec na Reki.

Proti kašlju,

griboolu, hripavosti, upadanju glasu, kataru itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Naročnikom!

Ker se bliža drugo četrtletje, začeli smo danes razpošiljati cenj. naročnikom poštne nakaznice, na katerih je tudi razvidno, koliko ima kdo zaostanka. Prosimo torej, da se te nakaznice blagovoljno porabijo o pošiljanju naročnine. Uprava »EDINOSTI«.

*) Glej št. 48, št. 55.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena premirno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nč.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Pirih Ivan ulica Media št. 3., toči črna in bela vina in pivo prve vrste kuhinja izvrstna, cene zmerne.

Lozić Jurij Androna S. Lorenzo (za magistratom). Zaloga pristnega dalmatinskega vina po najnižjih cenah. Razprodaja od 5 litrov naprej. Na zahtevanje se pošilja na dom in na deželo.

Potočnik Fran imagoštilno v ulici Ireneo št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzel jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Ivan Pahor ulica Conti št. 2 ima veliko pekarno in sladčičarno 3 krat na dan svež kruh. Prodajalnice moke ter sprejema naročbe za vsakovrstno fino pečivo za bližajoče se praznike ter druge svečane prilike. Se priporoča cenj. trgovcem za zalaganje kruha. Cene zmerne postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni "Commercio" in "Tedesco" ki sti shajalici Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogo drugih časnikov.

Zaloga dog in sodarski mojster.

Abram Fran Ulica S. Francesco št. 2
Trgovca z dogami in sodarski mojster, izdeluje vsakovrstne sode in posodo. Delo solidno, cene zmerne.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Novak Mihalj trgovec, ulica Sv. Caterina št. 9, priporoča svojo zalogo kolonialnega blaga na debelo in na drobno. Razpošilja na deželo proti povzetju.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Mlin na par.

Valentin Skočir ima v ulici Giulia št. 309 mlin na par, kjer melje vsakovrstne turske moke. Trgovcem pošilja na dom točno in po najnižji ceni. Za zasebnike melje po nizki pristojbini. Za kakovost blaga se jamči.

Podučevanje jezikov.

Jurca Katinka v ulici Valdirivo št. 17 I. nads. podučuje doma ali zunaj francoski, nemški, slovenski in italijanski jezik v najkrajšem času po najnovejših metodah.

Civilni in vojaški krojač.

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n ima izborni zalogo vsakovrstne blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po najnovejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Voščilo (biks) in usnje.

Glavno zalogo voščila [biksa] družbe sv. Cirila in Metoda in tvorniško zalogo vsakovrstnega usnja ter vseh potrebnih za čevljarje ima Ivan Drufova v Gorici na Travniku št. 5. Podružnica v Sezani in Komnu. Naročbe se točno izvrše.

Pohištvo in meblji.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijami in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

ZALOGA POHIŠTVA IN GLEDAL

Rafaela Italia

TRST - Via Malcanon št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na 4-dnevni izkaz 2 1/2 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in od 20. avgusta t. l. po dotičnih oblihan.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko, kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibin, Inomostu, Čzovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjmi.

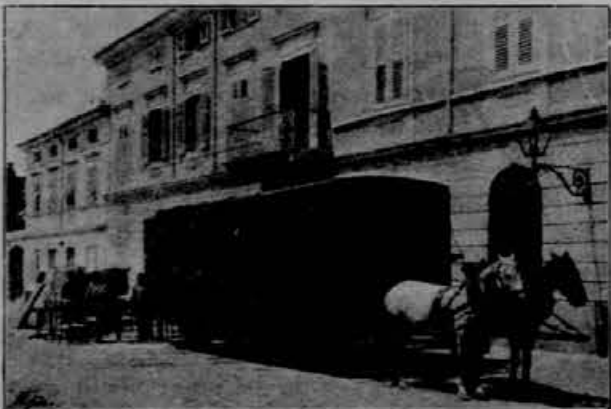
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Spedijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se toplo priporoča Slovincem v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.

Dostavljenje nepoškodovanega blaga se zagotavlja.

!!Nezaslišano!!

191 predmetov za samo 2. gld. 10 kr.

1 krasna pozlačena ura, jamčena tri leta.
1 pozlačena verižica.
1 krasen etui za smodke.
1 fino toaletno obrobiljeno zrealo s pokrivalom.
1 notes vezan v angleško platno.
1 oprava zapestnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
1 oprava naprtnih gumbov iz double-zlata I. vrste.

1 par uhanov iz double-zlata I. vrste z vdelanimi biseri.
1 zelo koristna pisalna oprava.
1 toaletno milo prijetne vonjave.
72 najboljših jeklenih peres.
25 finih pismenih zavitev.
25 pol finega pismenega papirja in 50 koristnih predmetov za gospodinjstvo.
Imenovanih 191 krasnih predmetov razpošilja samo za 2 gold. 10 kr. (ura sama stane toliko) švicarska izvozna trrdka

H. SCHEUER, Krakovo

Josefgasse šte. 46.

Kar ne ugaia, se sprejema nazaj v teku 8 dni.
Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Prva slovenska izdelovalnica mrežic za plinovo luč (Auer)

Javljam slavn. občinstvu, da sem odprl svojo izdelovalnico in prodajalnico nepregorljivih mrežic za plinovo luč (Auer) na vogalu

Piazza Negozianti in Via dell' Arsenale

Uvažujmo geslo:

"Svoji k svojim"

se priporočam za obilne naročbe.

Dragotin Vitez

SEMENA

z nasadov cvetic, travnikov itd.

tvrdke Wolfner & Weisz
na Dunaju

po cenah, da se ni bati konkurence.

Zaloga v Trstu:

Roberto Bambule
cvetličar
v Via delle Torri (Palača Diana).

Fran Wilhelm

odvajajoči čaj

od

Frana Wilhelm

lekarnarja v Neunkirchen

(Spodnja Avstrija).

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 gld. av. velj.

Costilna

Andemo de Franz

Via della Geppa št. 14.

očči izvrstno belo vipavsko ter istrsko in dalmatinsko črno vino. Dobra kuhinja, domače klobase. Gostilna je odprta vedno do 1. ure popoldne. Za obilen obisk se priporoča

Jožef Furlan.

V Ajdovščini

se prodaja hiša št. 115 sè zaprtim dvoriščem, kletjo, hlevom ter 160 sežnji travnika. V hiši se nahaja sedaj gostilna. Radi lepe lege je ta hiša pripravna za vsako obrt.

Ponudbe na: H. Stibel, Trst, ulica S. Giacomo št. 3, Corso.

Srebrno uro

je zgubil dne 7. marca t. l. neki ubog delavec iz Istre na poti od Ricmanj do domobranske vojašnice (Rocol). Pošten najditelj se pozivlja, da jo prinese proti primerni nagradi upravi našega lista.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in sreč. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse. 8.**

OBUVALA!

Pepi Kraševac

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo).

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke.

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se uljudno priporoča

Josip Stantič

čevljarški mojster

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1,400.000.

Poslušno-hran. račun št. 837.315.

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

6.20 pdp.	omn.	Nabrežina, Červinjan, Benetke
8.25	brzovl.	Dunaj, zveza z Reko
9.25	omn.	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
9.55	post.	Dunaj, zveza Budapest in Zagreb
12.45 pop.	omn.	Kormin, zveza Červinjan, Benetke
4.35	omn.	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
5.30	omn.	Benetke (via Červinjan in via Videm) Rim (via Bixij) naravnost.
6.25	post.	Dunaj, zveza z Reko
8.15 zve.	brzovl.	Kormin
8.15	omn.	Dunaj, zveza s Pešto, Reko
8.45	meš.	Nabrežina, Videm, Benetke
9.45	omn.	do Mürsuschlaga
6.10	omn.	(samo ob sredah) ekspres v Ostende

Dohod v Trst:

6.56 pdp.	meš.	iz Mürsuschlaga, Beljaka itd.
7.33	omn.	iz Italije, Kormina, Nabrežine
8.45	brzovl.	iz Kormina
9.28	omn.	Dunaj, zveza s Pešto, Mühim
10.25	post.	Dunaj, zveza z Reko
10.40	brzovl.	iz Italije preko Kormina
11.20	omn.	iz Benetk (via Červinjan)
5.35 pop.	post.	Dunaj, zveza z Gorico
7.45 zve.	omn.	iz Italije preko Kormina
8.30	brzovl.	iz Italije preko Kormina
9.25	omn.	Dunaj, zveza z Reko
11.35	omn.	iz Italije preko Kormina
10.38 pdp.	omn.	(samo v sredo) ekspres iz Ostende

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

6.30 pdp.	omn.	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj, Beljak
8.45	omn.	Hrpelje, Rovinj, Pulj, Dunaj
4.50 pop.	omn.	Hrpelje, Divača, Rovinj, Pulj, Dunaj
7.45	brzovl.	Pulj, Divača, Beljak, Dunaj
2.30	omn.	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih).

Dohod k sv. Andreju.

8.05 pdp.	omn.	Divača
9.35	omn.	Pulj, Rovinj
11.15	omn.	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj
6.15 zve.	omn.	Pulj, Rovinj, Dunaj, Ljubljana
9.50	brzovl.	Pulj, Rovinj, Dunaj
9.25	omn.	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih).

Odhod in prihod parnikov.

V Zavrje preko Sv. Marka, Šklednja, Sv. Sobote, Milj ob 7.15, 9.11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8.9.30 (pošta) predp.: 1.30, 3.30 (pošta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp.: 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.30 (pošta) predp.: 2.—, 3.45 (pošta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (pošta) 3.—, 4.15 (pošta) pop. Dohod 6.45, 9.— (pošta) predp. 1.30, 3.— (pošta). Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (pošta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (pošta) predp., 4.— (pošta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika "Istria" in "Portorose").

V Umag vsak dan razen nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirana, Cittanove, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod torek, četrtek, soboto ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanove, Salvore, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fasane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

V Miramar 10.45 predp. 3.15 pop. Dohod 1.30 6 pop.

Furlanska železnica.

Odhod iz Tržiča:

7.48 pdp., 1.53, 6.25 pop. preko Červinjana v Italijo 10.42 " in 10.48 zvečer do Červinjana.

Dohod v Tržič:

7.20, 9.45, predp., 5.48, 10.33 pop. iz Italije preko Červinjana, 1.35 pop. iz Červinjana.

FILIJALKA

BANKE UNION

V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 1/2 %	proti 5 dnevnih odpovedi
27 1/2 %	12 " "
3 1/2 %	4 mesečni " "
3 1/2 %	8 " "
3 1/2 %	1 letni " "

Napoleone:

po 2 1/2 %	proti 20 dnevnih odpovedi
2 1/2 %	40 " "
2 1/2 %	3 mesečni " "
3 1/2 %	6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2 1/2 % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajejo v posebni uložni knjižici.

c) Zračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.